

El relatiu temporal (I)

A més de subjecte i de complement directe, el pronom relatiu que pot exercir també la funció de complement de temps de l'oració que introdueix. En l'oració Encara recordo la pluja que queia el relatiu que és el subjecte del verb caure (queia) en l'oració Encara recordo el vestit que duia representa el complement directe de dur (duia) i en Encara recordo el dia que ens vam veure el mateix terme que és el complement temporal de vam veure. En els diversos exemples d'aquest ús temporal del relatiu que trobem a les gramàtiques, l'antecedent sol ésser algun dels substantius any, dia, setmana i també temps, vegada, estona, etc: El dia que vindràs els trobaràs a casa. El dia que farà sol anirem al camp, Això va passar l'any que va fer la primera comunió. Això fou aquella setmana que va nevar tant, Ja ho farem una altra estona que no tinguem tanta feina.

(Convé advertir que en molts casos, encara que el pronom relatiu que tingui com a antecedent un substantiu com dia, any, temps, etc, no representa un complement temporal sinó el subjecte o el complement directe de l'oració relativa: en Recordo el dia que vam anar al Tibidabo el relatiu que és un complement de temps, però en Recordo el dia que vam passar al Tibidabo el mateix terme representa el complement directe del verb. I si diem Recordo els dies que han passat des d'aleshores el terme que és el subjecte, tal como demostra clarament la concordança entre l'antecedent i el verb.)

Així com en comptes del terme relatiu on que indica lloc, es pot usar, amb el mateix valor, el relatiu fort què (o el compost el qual precedit de la preposició en —Vet ací la caixa on guarda les joies i Vet ací la caixa en què guarda les joies—, en comptes del relatiu feble que amb valor temporal pot usar-se també aquest mateix conjunt en què: Va néixer l'any que vas fer la primera comunió i Va néixer l'any en què vas fer la primera comunió. Sempre parla del dia que es va calar foc i Sempre parla del dia en què es va calar foc. Van aprofitar un moment que no hi havia ningú i Van aprofitar un moment en què no hi havia ningú.